

*Dosent elmi adı iddiaçıları üçün
elmi adın verilməsi ilə bağlı normativ sənədlər əsasında hazırlanmışdır.*

DOSENT elmi adı

DOSENT elmi adı elmi və elmi-pedaqoji fəaliyyətə görə, elmi dərəcəsi olan iddiaçılara, elmi dərəcənin verildiyi elm sahəsində, habelə Azərbaycan Respublikasında elmi müəssisə və təşkilatlarda, ali təhsil müəssisələrində mədəniyyət, incəsənət, memarlıq, hərbi, bədən tərbiyəsi və idman sahələrində uzun müddət qüsursuz çalışan və əhəmiyyətli nailiyyətlər əldə etmiş, lakin elmi dərəcəsi olmayan iddiaçılara elmi müəssisə və təşkilatların, ali təhsil müəssisələrinin elmi (elmi-texniki) şuralarının vəsatətləri əsasında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyası (bundan sonra - Komissiya) tərəfindən verilir.

Dosent elmi adı Komissiyanın təsdiq etdiyi "Azərbaycan Respublikasında elmi və elmi-pedaqoji işçilərə elmi dərəcələr verilməsinə dair ixtisasların nomenklaturu"na daxil olan ixtisaslardan biri üzrə verilir.

ELMİ FƏALİYYƏTƏ GÖRƏ

Fəlsəfə doktoru və ya elmlər doktoru elmi dərəcəsi olan iddiaçılar üçün tələblər

- iddiaçının azı **3** (üç) il elmi iş stajı olmalıdır;
- iddiaçı azı **1** (bir) il tutduğu vəzifədə qüsursuz və müvəffəqiyyətlə işləməlidir.

İddiaçı elmi müəssisə və təşkilatlarda, ali təhsil müəssisələrinin elmi-tədqiqat bölmələrində aşağıdakı vəzifələrdən birini tutmalıdır:

- direktor (rəhbər);
- elmi işlər üzrə direktor müavini;
- elmi katib;
- şöbə və ya laboratoriya müdiri;
- şöbə və ya laboratoriya müdirinin müavini;
- baş elmi işçi;
- aparıcı elmi işçi;
- böyük elmi işçi.

İddiaçı fəlsəfə doktoru dissertasiyasının müdafiəsindən sonra:

müvafiq ixtisas üzrə monoqrafiya (elmi şüranın qərarı ilə çapa tövsiyə edilməli və həcmi **200 000** (iki yüz min) işarədən az olmamalı) nəşr etdirməlidir

və ya

iddiaçının elmi rəhbərliyi ilə ixtisas üzrə təkbaşına hazırladığı azı **2** (iki) mütəxəssis elmi dərəcə almalıdır.

müvafiq ixtisas üzrə azı **3** (üç), o cümlədən beynəlxalq xülasələndirmə və indeksləmə sistemlərinə (bazalarına) daxil olan dövrü elmi nəşrlərdə dərc edilmiş **humanitar** və **ictimai** elmlər üzrə azı **1** (bir), **dəqiq** və **təbiət** elmləri üzrə azı **2** (iki) elmi məqalə təqdim etməlidir.

müvafiq ixtisas üzrə respublika və ya beynəlxalq miqyaslı elmi tədbirlərin (konfrans, kongres, simpozium və s.) nəticələri üzrə azı **2** (iki) (beynəlxalq elmi tədbirlərin nəticələri üzrə azı **1**-i (biri) - xaricdə) məruzə və tezislər dərc etdirməlidir.

ELMİ-PEDAQOJİ FƏALİYYƏTƏ GÖRƏ

Fəlsəfə doktoru və ya elmlər doktoru elmi dərəcəsi olan iddiaçılar üçün tələblər

- iddiaçının azı **3** (üç) il elmi-pedaqoji iş stajı olmalıdır;
- iddiaçı azı **1** (bir) il tutduğu vəzifədə qüsursuz və müvəffəqiyyətlə işləməlidir.

İddiaçı ali təhsil müəssisəsində aşağıdakı vəzifələrdən birini tutmalıdır:

- rektor;
- elm və ya tədris işləri üzrə prorektor;
- dekan;
- kafedra (departament, mərkəz) müdiri;
- dosent.

İddiaçı fəlsəfə doktoru dissertasiyasının müdafiəsindən sonra:

müvafiq ixtisas üzrə tədris-metodiki iş və ya işlər (elmi şuranın qərarı ilə tədris-metodiki vəsait kimi çapa tövsiyə edilməli və ümumi həcmi **200 000** (iki yüz min) işarədən az olmamalı) təqdim etməlidir.

müvafiq ixtisas üzrə azı **3** (üç), o cümlədən beynəlxalq xülasələndirmə və indeksləmə sistemlərinə (bazalarına) daxil olan dövri elmi nəşrlərdə dərc edilmiş **humanitar** və **ictimai** elmlər üzrə azı **1** (bir), **dəqiq** və **təbiət** elmləri üzrə azı **2** (iki) elmi məqalə təqdim etməlidir.

müvafiq ixtisas üzrə respublika və ya beynəlxalq miqyaslı elmi tədbirlərin (konfrans, konqres, simpozium və s.) nəticələri üzrə azı **2** (iki) (beynəlxalq elmi tədbirlərin nəticələri üzrə azı **1**-i (biri) - xaricdə) məruzə və tezislər dərc etməlidir.

ELMİ-PEDAQOJİ FƏALİYYƏTƏ GÖRƏ (incəsənət və memarlıq sahəsində)

Sənətsüənəslıq və ya memarlıq üzrə

fəlsəfə doktoru və ya elmlər doktoru elmi dərəcəsi olan iddiaçılar üçün tələblər

- iddiaçının azı 3 (üç) il elmi-pedaqoji iş stajı olmalıdır;
- iddiaçı azı 1 (bir) il tutduğı vəzifədə qüsursuz və müvəffəqiyyətlə işləməlidir;
- iddiaçı müvafiq sahə üzrə respublika və ya beynəlxalq miqyaslı müsabiqə, sərgi, festival, baxış və mükafatların laureatı, qalibi, diplomantı olmalı, yaxud onları hazırlamalıdır

İddiaçı ali təhsil müəssisəsində aşağıdakı vəzifələrdən birini tutmalıdır:

- rektor;
- elm və tədris işləri üzrə prorektor;
- dekan;
- kafedra (departament, mərkəz) müdiri;
- dosent.

İddiaçı fəlsəfə doktoru dissertasiyasının müdafiəsindən sonra:

müvafiq ixtisas üzrə tədris-metodiki iş və ya işlər (elmi şuranın qərarı ilə tədris-metodiki vəsait kimi çapa tövsiyə edilməli və ümumi həcmi **100 000** (yüz min) işarədən az olmamalı) təqdim etməlidir.

İddiaçı incəsənət və ya memarlıq sahəsində aşağıdakı əhəmiyyətli nailiyyətlərdən birini əldə etməlidir:

- xalq artisti;
- xalq rəssamı;
- əməkdar incəsənət xadimi;
- əməkdar artist;
- əməkdar rəssam;
- əməkdar memar;

və ya

uyğun sahələr üzrə respublika və ya beynəlxalq miqyaslı müsabiqə, sərgi, festival, baxış və mükafatların laureatı və ya qalibi olmalı, yaxud onları hazırlamalıdır.

ELMİ-PEDAQOJİ FƏALİYYƏTƏ GÖRƏ

(incəsənət və memarlıq sahəsində)

Elmi dərəcəsi olmayan iddiaçılar üçün tələblər

- iddiaçının elmi-pedaqoji fəaliyyət və ya yaradıcılıq sahəsində azı **10** (on) il iş stajı, o cümlədən ixtisas üzrə azı **5** (beş) il elmi-pedaqoji iş stajı olmalıdır;
- iddiaçının uyğun sahələr üzrə respublika və ya beynəlxalq miqyaslı müsabiqə, sərgi, festival, baxış və mükafatların laureatı və ya qalibi olmuş, yaxud onları hazırlamış şəxslər üçün azı **15** (on beş) il iş stajı, o cümlədən ixtisas üzrə azı **10** (on) il elmi-pedaqoji iş stajı olmalıdır;
- iddiaçının magistr elmi ixtisas dərəcəsi və ya ona bərabər tutulan ali təhsili olmalıdır.
- iddiaçı azı **1** (bir) il tutduğu vəzifədə qüsursuz və müvəffəqiyyətlə işləməlidir.

İddiaçı ali təhsil müəssisəsində aşağıdakı vəzifələrdən birini tutmalıdır:

- rektor;
- elm və tədris işləri üzrə prorektor;
- dekan, kafedra (departament) müdiri;
- dosent.

İddiaçı

- müvafiq ixtisas üzrə tədris-metodik iş və ya işlər (elmi şüaranın qərarı ilə tədris-metodik vəsait kimi çapa tövsiyə edilməli və ümumi həcmi **100 000** (yüz min) işarədən az olmamalı) təqdim etməlidir;

- müvafiq sahə üzrə respublika və ya beynəlxalq miqyaslı tədbirlərin (konfrans, kongres, simpozium və s.) nəticələri üzrə azı **2** (iki) (beynəlxalq elmi tədbirlərin nəticələri üzrə azı **1**-i (biri) - xaricdə) məruzə və tezislər dərc etdirməlidir.

İddiaçı mədəniyyət, incəsənət və ya memarlıq sahəsində aşağıdakı əhəmiyyətli nailiyyətlərdən birini əldə etməlidir:

- əməkdar rəssam; - xalq artisti; - xalq rəssamı;
- əməkdar incəsənət xadimi; - əməkdar artist; - əməkdar memar;

və ya

uyğun sahələr üzrə respublika və ya beynəlxalq miqyaslı müsabiqə, sərgi, festival, baxış və mükafatların laureatı və ya qalibi olmalı, yaxud onları hazırlamalıdır.

İddiaçı aşağıdakı tələblərdən birini yerinə yetirməlidir:

müvafiq ixtisas üzrə azı **5** (beş) elmi əsər təqdim etməlidir

müvafiq ixtisas üzrə yaradıcılıq fəaliyyətinin azı **2** (iki) əhəmiyyətli nəticəsini təqdim etməlidir

müvafiq sahə üzrə respublika və ya beynəlxalq miqyaslı müsabiqə, sərgi, festival, baxış və mükafatların laureatı, qalibi və ya diplomantı olmalıdır

müvafiq sahə üzrə respublika və ya beynəlxalq miqyaslı müsabiqə, sərgi, festival, baxış və mükafatların laureatını, qalibini və ya diplomantını hazırlamalıdır

müvafiq ixtisas üzrə yaradıcılıq işinə dair patent təqdim etməlidir

ELMİ-PEDAQOJİ FƏALİYYƏTƏ GÖRƏ (hərbi sahədə)

Milli təhlükəsizlik və hərbi elmlər üzrə fəlsəfə doktoru və ya elmlər doktoru elmi dərəcəsi olan iddiaçılar üçün tələblər

- iddiaçı azı **5** (beş) il hərbi sahədə xidmət göstərməlidir, o cümlədən onun ixtisas üzrə azı **3** (üç) il elmi-pedaqoji iş stajı olmalıdır;
- iddiaçı azı **1** (bir) il tutduğu vəzifədə qüsursuz və müvəffəqiyyətlə işləməlidir.

İddiaçı ali təhsil müəssisəsində aşağıdakı vəzifələrdən birini tutmalıdır:

- rektor (rəis);
- elm və ya tədris işləri üzrə prorektor (rəis müavini);
- dekan;
- kafedra (departament, mərkəz) müdiri;
- dosent.

İddiaçı fəlsəfə doktoru dissertasiyasının müdafiəsindən sonra:

- müvafiq ixtisas üzrə tədris-metodiki iş və ya işlər (elmi şuranın qərarı ilə tədris-metodiki vəsait kimi çapa tövsiyə edilməli və ümumi həcmi **100 000** (yüz min) işarədən az olmamalı) təqdim etməlidir;
- müvafiq ixtisas üzrə azı **2** (iki) elmi əsər təqdim etməlidir.

İddiaçı hərbi sahədə əhəmiyyətli nailiyyətlər əldə etməlidir:

Azərbaycan Respublikasının Silahlı Qüvvələrində və zabit kadrların hazırlanmasında xüsusi xidmətləri olmalıdır.

ELMI-PEDAQOJİ FƏALİYYƏTƏ GÖRƏ (hərbi sahədə)

Elmi dərəcəsi olmayan iddiaçılar üçün tələblər

- iddiaçı azı **10** (on) il hərbi sahədə xidmət göstərməli, o cümlədən onun ixtisas üzrə azı **5** (beş) il elmi-pedaqoji iş stajı olmalıdır;
- iddiaçı azı **1** (bir) il tutduğu vəzifədə qüsursuz və müvəffəqiyyətlə işləməlidir;
- iddiaçının magistr elmi ixtisas dərəcəsi və ya ona bərabər ali təhsili olmalıdır.

İddiaçı ali təhsil müəssisəsində aşağıdakı vəzifələrdən birini tutmalıdır:

- rektor (rəis);
- elm və tədris işləri üzrə prorektor (rəis müavini);
- dekan;
- kafedra (departament) müdiri;
- dosent;

İddiaçı

- müvafiq ixtisas üzrə tədris-metodiki iş və ya işlər (elmi şuranın qərarı ilə tədris-metodiki vəsait kimi çapa tövsiyə edilməli və ümumi həcmi **100 000** (yüz min) işarədən az olmamalı) təqdim etməlidir;
- müvafiq ixtisas üzrə azı **5** (beş) elmi əsər təqdim etməlidir.

İddiaçı hərbi sahədə əhəmiyyətli nailiyyətlər əldə etməlidir:

Azərbaycan Respublikasının Silahlı Qüvvələrində və zabit kadrların hazırlanmasında xüsusi xidmətləri olmalıdır.

ELMİ-PEDAQOJİ FƏALİYYƏTƏ GÖRƏ (bədən tərbiyəsi və idman sahəsində)

Fəlsəfə doktoru və ya elmlər doktoru elmi dərəcəsi olan iddiaçılar üçün tələblər

- iddiaçının bədən tərbiyəsi və idman sahəsində azı **3** (üç) il elmi-pedaqoji iş stajı olmalıdır;
- iddiaçı azı **1** (bir) il tutduğu vəzifədə qüsursuz və müvəffəqiyyətlə işləməlidir.
- iddiaçı müvafiq sahə üzrə respublika və ya beynəlxalq miqyaslı yarışların hakimi və ya çempionu olmalı, yaxud onları hazırlamalıdır.

İddiaçı ali təhsil müəssisəsində aşağıdakı vəzifələrdən birini tutmalıdır:

- rektor;
- elm və tədris işləri üzrə prorektor;
- dekan;
- kafedra (departament, mərkəz) müdiri;
- dosent.

İddiaçı fəlsəfə doktoru dissertasiyasının müdafiəsindən sonra:

müvafiq ixtisas üzrə tədris-metodiki iş və ya işlər (elmi şüaranın qərarı ilə tədris-metodiki vəsait kimi çapa tövsiyə edilməli və ümumi həcmi **100 000** (yüz min) işarədən az olmamalı) təqdim etməlidir

İddiaçı bədən tərbiyəsi və idman sahəsində aşağıdakı əhəmiyyətli nailiyyətlərdən birini əldə etməlidir:

- əməkdar məşqçi;
- əməkdar idman ustası;
- əməkdar bədən tərbiyəsi və idman xadimi;
- respublika və beynəlxalq yarışların çempionu olmalı və ya onları hazırlamalıdır.

ELMI-PEDAQOJİ FƏALİYYƏTƏ GÖRƏ (bədən tərbiyəsi və idman sahəsində)

Elmi dərəcəsi olmayan iddiaçılar üçün tələblər

- iddiaçının bədən tərbiyəsi və idman sahəsində azı **10** (on) il iş stajı, o cümlədən ixtisas üzrə azı **5** (beş) il elmi-pedaqoji iş stajı olmalıdır;
- iddiaçının respublika və ya beynəlxalq miqyaslı yarışların çempionu olan və ya onları hazırlayan şəxslər üçün azı **15** (on beş) il iş stajı, o cümlədən azı **10** (on) il ixtisas üzrə elmi-pedaqoji iş stajı olmalıdır;
- iddiaçının magistr elmi ixtisas dərəcəsi və ya ona bərabər ali təhsili olmalıdır.
- iddiaçı azı **1** (bir) il bu vəzifədə qüsursuz və müvəffəqiyyətlə işləməlidir.

İddiaçı

- müvafiq ixtisas üzrə tədris-metodiki iş və ya işlər (elmi şuranın qərarı ilə tədris-metodiki vəsait kimi çapa tövsiyə edilməli və ümumi həcmi **100 000** (yüz min) işarədən az olmamalı) təqdim etməlidir;
- müvafiq sahə üzrə respublika və ya beynəlxalq miqyaslı tədbirlərin (konfrans, kongres, simpozium və s.) nəticələri üzrə azı **2** (iki) (beynəlxalq elmi tədbirlərin nəticələri üzrə azı **1**-i (biri) - xaricdə) məruzə və tezislər dərc etdirməlidir.

İddiaçı ali təhsil müəssisəsində aşağıdakı vəzifələrdən birini tutmalıdır:

- rektor;
- elm və tədris işləri üzrə prorektor;
- dekan, -
- kafedra (departament, mərkəz) müdiri;
- dosent.

İddiaçı bədən tərbiyəsi və idman sahəsində aşağıdakı əhəmiyyətli nailiyyətlərdən birini əldə etməlidir:

- əməkdar məşqçi;
- əməkdar idman ustası;
- əməkdar bədən tərbiyəsi və idman xadimi;
- respublika və beynəlxalq miqyaslı yarışların çempionu olmalı və ya onları hazırlamalıdır.

İddiaçı aşağıdakı tələblərdən birini yerinə yetirilməlidir:

- müvafiq ixtisas üzrə **azı 5** (beş) elmi əsər təqdim etməlidir;

və ya

- müvafiq sahə üzrə respublika və ya beynəlxalq miqyaslı yarışların hakimi və ya çempionu olmalı, yaxud onları hazırlamalıdır.

DOSENT elmi adının verilməsi

Elmi adın verilməsi məsələsinə Komissiyanın Kollegiyasında baxılır və qərar qəbul edilir.

Kollegiyanın qərarları icaslarda iştirak edən üzvlərin üçdə ikisinin səs çoxluğu ilə açıq səsvermə yolu ilə qəbul edilir və Komissiya sədrinin əmrləri ilə rəsmiləşdirilir.

Komissiyada elmi adlar verilməsinə dair vəsatətlərə daxil olduğu gündən **3** (üç) ayadək baxılır. Sənədlərin ekspertizasının keçirilməsi üçün əlavə müddət tələb olunduğu hallarda Komissiya səbəbini əsaslandıraraq, bu müddəti **3** (üç) aya qədər artıra bilər.

Elmi adlar verilməsinə dair vəsatətlərə baxılma müddətinə ilin iyul və avqust ayları daxil deyildir.

Komissiya elmi adlar verilməsinə dair vəsatət və sənədlərin mövcud tələblərə uyğunluğuna nəzarətin həyata keçirilməsi ilə bağlı Komissiyaya tövsiyələr vermək üçün öz nəzdində müxtəlif elm sahələri üzrə ekspert şuraları yaradır.

Ekspert şurasına dəvət olunmuş iddiaçı üzrsüz səbəbə görə **2** (iki) ay müddətində iclasa gəlmədikdə, Komissiya elmi adlar verilməsinə dair sənədlərin ekspertizasını dayandırır və iddiaçıya elmi ad verilməsindən imtina barədə qərar qəbul edir.

Komissiya elmi adlar verilməsindən imtinaya dair qərar qəbul etdiyi tarixdən azı **1** (bir) il keçdikdən sonra elmi müəssisə və təşkilatların, ali təhsil müəssisələrinin elmi şuraları həmin şəxsə həmin elmi adın verilməsi barədə təkrar vəsatət qaldıra bilərlər.

Elmi addan məhrumetmə və elmi adın bərpası

Komissiya aşağıdakı hallarda elmi addan məhrumetmə ilə bağlı qərar verir:

şəxs elmi dərəcədən məhrum edildikdə

elmi adın verilməsi proseduru pozulduqda

elmi plagiat aşkar edildikdə

elmi etika pozulduqda

Elmi addan məhrumetmə və elmi adın bərpası üçün təqdim olunan sənədlərə bu barədə müraciətin daxil olduğu gündən **4** (dörd) ay müddətində baxılır. Sənədlərin ekspertizasının keçirilməsi üçün əlavə müddət tələb olunduğu hallarda Komissiya bu müddəti **2** (iki) aya qədər artırabilir.

Komissiya şəxslərin elmi addan məhrumetmə (elmi adın bərpası) məsələsinə, elmi addan məhrumetmənin (elmi adın bərpasının) əsasları göstərilməklə, elmi müəssisə və təşkilatların, ali təhsil müəssisələrinin elmi şuralarının vəsatəti və ya fiziki şəxslərin müraciətləri əsasında baxır və qərar qəbul edir. Fiziki şəxsin imzası ilə müraciətində onun soyadı, adı və atasının adı (şəxsiyyət vəsiqəsinin surəti əlavə olunmaqla), elektron və poçt ünvanı, əlaqə nömrələri göstərilir.

Komissiya elmi addan məhrumetmənin (elmi adın bərpasının) əsaslarını özü aşkar etdiyi halda həmin məsələyə öz təşəbbüsü ilə baxır.

Elmi addan məhrumetmə (elmi adın bərpası) məsələsinə ekspert şurasında həmin şəxsin iştirakı ilə baxılır. Aidiyyəti şəxs üzrsüz səbəbdən iclasda iştirak etmədikdə, elmi addan məhrumetmə (elmi adın bərpası) məsələsinə onun iştirakı olmadan baxıla bilər.

Elmi addan məhrumetmə məsələlərinə elmi adın verildiyi tarixdən **10** (on) il keçdikdən sonra baxılmır.